C/2025/3472

2025.7.16.

Állásfoglalás a Régiók Európai Bizottsága 2025–2030-as időszakra vonatkozó prioritásairól

(C/2025/3472)

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB):

TEKINTETTEL

— az Európai Tanács 2024–2029-es időszakra szóló stratégiai menetrendjére,

— az Európai Bizottság 2024–2029-es időszakra szóló politikai iránymutatásaira,

— a Régiók Európai Bizottsága által az Európai Parlamenttel és az Európai Bizottsággal kötött együttműködési megállapodásokra,

az RB úgy véli, hogy a 2025–2030-as hivatali időszak kulcsfontosságú prioritása a #Kohézió, a #Reziliencia és a #Közelség lesz.

I. ***#Kohézió***

Az RB hangsúlyozza, hogy:

1. a gazdasági, társadalmi és területi kohézió az Európai Unió kulcsfontosságú célkitűzése, és hogy a helyi és regionális önkormányzatok bevonása elengedhetetlen e célkitűzés többszintű kormányzás révén történő eléréséhez, amint azt a kohéziós szövetség is kifejezésre juttatta;

Versenyképesség

2. A helyi és regionális önkormányzatok a versenyképesség fő hajtóerői, mivel szoros kapcsolatban állnak a polgárokkal, a gazdasági szereplőkkel, a tudományos körökkel és más érdekelt felekkel. A helyi és regionális önkormányzatok helyben valósítják meg az uniós stratégiai menetrendet, és beruházások és közbeszerzések révén hatékonyan támogatják az innovációs ökoszisztémákat. Emellett minőségi közszolgáltatásokat nyújtanak a regionális fejlődés ösztönzése érdekében, és lehetővé teszik a helyi alapú iparpolitikát a dekarbonizáció végrehajtása, a versenyképesség javítása és a minőségi munkahelyek teremtése érdekében;

3. határozottan támogatja a 10. keretprogram és az Európai Kutatási Térség (EKT) merész, helyi alapú és területileg inkluzív kialakítását, a helyi és regionális innovációs ökoszisztémák fokozott támogatását, a kohézió és a K+I finanszírozása közötti szinergiák javítását, valamint a helyi és regionális önkormányzatoknak a tudásalapú gazdaság előmozdítóiként való teljes körű elismerését;

4. hangsúlyozza, hogy fontos elősegíteni a fiatalok szerepvállalását az oktatáson keresztül, hogy ezáltal elsajátítsák azokat a készségeket, amelyek a jövő munkaerőpiacán lesznek szükségesek az érvényesüléshez; a legális migráció a növekedés alapvető hajtóereje is lehet, és gazdagíthatja a helyi gazdaságokat, valamint fokozhatja a regionális versenyképességet;

5. az európai versenyképességhez fejlett területi dimenzióra és megerősített többszintű kormányzási struktúrákra van szükség az iparpolitika összehangolása érdekében, mivel a versenyképesség nem lehetséges versenyképes régiók nélkül;

6. az egységes piac kiteljesítése – beleértve a szolgáltatások szabad mozgását, a tőkepiaci uniót és a beruházások fellendítését – kulcsfontosságú szerepet tölt be Európa hosszú távú versenyképességének biztosításában. Az erős, innovatív és reziliens egységes piachoz olyan erős kohéziós politikára van szükség, amely erős versenyképességi összetevővel rendelkezik;

7. az európai gazdaság versenyképesebbé tételéhez megújult erőfeszítésekre van szükség az aktív szubszidiaritás elérése érdekében, amelyet valamennyi szinten konstruktív együttműködés jellemez, illetve építeni kell az uniós jogszabályok többségét végrehajtó városok és régiók tapasztalataira, ennek során meg kell őrizni az uniós gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi normákat és biztosítani kell a szabályozási stabilitást;

8. a kis- és középvállalkozások (kkv-k) alkotják a helyi közösségek gerincét, mivel képzést, foglalkoztatást, valamint alapvető árukat és szolgáltatásokat nyújtanak, miközben előmozdítják a rezilienciát és a diverzifikációt;

9. Az egységes piac a helyi alapú politikák, az egyszerűsítés, az adminisztratív terhek csökkentése, valamint a készségekbe és az innovációba történő beruházások révén elő fogja mozdítani a versenyképes és kkv-barát környezetet az uniós régiókban;

Az EU költségvetése

10. az uniós költségvetésnek hosszú távon érdemi helyi alapú szakpolitikákat kell biztosítania, ha kulcsfontosságú beruházási eszközként és stabilizátorként kíván fellépni az EU változó prioritásainak kezeléséhez egy kihívásokkal teli geopolitikai környezetben, amelyhez növekvő gazdasági egyenlőtlenség és gyorsuló éghajlati válság is társul;

11. az EU-t elegendő pénzügyi eszközzel kell ellátni ahhoz, hogy a rendkívül fontos új célkitűzések ne veszélyeztessék a régóta fennálló prioritásokat és a Szerződés célkitűzéseit;

12. a 2027 utáni időszakra vonatkozó hatékony többéves pénzügyi keretet a helyi és regionális önkormányzatokkal mint stratégiai partnerekkel együttműködve kell kidolgozni, mivel azok egyedi ismeretekkel rendelkeznek a helyi beruházási igényekről. A partnerség elve és a többszintű kormányzás ezért alapvető tényezők ahhoz, hogy az EU-t sikeresen versenyképesebbé, inkluzívabbá, biztonságosabbá, reziliensebbé és fenntarthatóbbá tegyük. A többéves programok kialakításának illetve végrehajtásának központosítását el kell utasítani;

13. a fiskális decentralizáció továbbra is kulcsfontosságú a hatékony közszolgáltatások megvalósításához, a versenyképesség előmozdításához és a polgárok szerepvállalásának fokozásához;

14. az új saját forrásoknak, valamint a magántőke Európai Unióba való vonzására irányuló ösztönzőknek részét kell képezniük az EU hosszú távú költségvetésének finanszírozásáról szóló szélesebb körű vitának ahhoz, hogy kezelhessük az Unió előtt álló alapvető új kihívásokat;

Igazságos átmenet

15. az uniós régiók eltérő kiindulási pontjaira, erősségeire és aszimmetrikus sebezhetőségére való tekintettel a hármas (zöld, digitális és demográfiai) átállás társadalmi-gazdasági hatásainak kezelése érdekében elengedhetetlen egy célzott, helyi alapú megközelítést alkalmazó, átfogó és holisztikus stratégia. A kohéziós politikán belül az igazságos átmenet támogatásának stabilnak kell maradnia, mivel a fenntartható fejlődés szempontjából potenciális és pozitív dinamikát tud kibontakoztatni;

Fenntartható és megfizethető lakhatás

16. mindenkinek joga van ahhoz, hogy tisztességes és megfizethető lakóhelye legyen. Sok uniós polgár nehezen fér hozzá az ingatlan- és bérleti piacokhoz, ami hatással van az uniós kohézióra, az életminőségre és a várostervezésre, valamint városaink akadálymentességére és biztonságára. Sürgősen kezelni kell az EU számos részén kialakult súlyos lakhatási válságot, 2030-ig pedig fel kell számolni a hajléktalanságot;

II. ***#Reziliencia***

Az RB hangsúlyozza, hogy

17. a tágabb értelemben vett reziliencia az EU-n belül és a világ többi részén előforduló természeti és ember okozta katasztrófákra, biztonsági fenyegetésekre, valamint gazdasági és politikai instabilitásra való reagálás képessége. A reziliencia megvalósítása a valamennyi kormányzási szint közötti szoros együttműködéstől függ, és annak magában kell foglalnia az EU és a helyi és regionális önkormányzatok azon képességének megerősítését, hogy megfelelő eszközökkel és pénzügyi erőforrásokkal reagáljanak a válságok különböző formáira;

Határon átnyúló együttműködés

18. úgy véli, hogy az európai területi együttműködés mint európai hozzáadott érték központi szerepet játszik, amelyet prioritásként kell elismerni és meg kell erősíteni a következő többéves pénzügyi keretben;

Éghajlatváltozás

19. komoly aggodalomra ad okot, hogy az uniós városok és régiók egyre jobban ki vannak téve az éghajlatváltozás és a folyamatos környezetkárosodás következményeinek, ezért nagyobb hangsúlyt kell fektetni a megelőzésre és az alkalmazkodásra, valamint több pénzügyi erőforrást kell biztosítani a városok és régiók számára. Az EU 2050-re kitűzött klímasemlegességi célkitűzését egy jogilag kötelező erejű, 2040-re kitűzött 90 %-os szén-dioxid-kibocsátáscsökkentési céllal kell megvalósítani, valamint ambiciózus és reális erőfeszítésekkel, ahogyan azt a zöld megállapodás keretrendszere is felvázolja;

20. sürgősen meg kell erősíteni a helyi és regionális önkormányzatok strukturális és pénzügyi kapacitását az éghajlat-politikai fellépés és a biológiai sokféleség megőrzésének szinergiája, a kutatás és az innováció fokozása, valamint az éghajlatváltozás mérséklése és az ahhoz való alkalmazkodás érdekében, ezzel egy időben pedig kezelni kell a kockázatokat és javítani kell az éghajlati katasztrófákra való felkészültségüket;

A vízgazdálkodás rezilienciája

21. a vízgazdálkodás rezilienciája mint kritikus globális kihívás döntő fontosságú az EU versenyképessége szempontjából, és kulcsfontosságú az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a biológiai sokféleség védelme, a szennyezés csökkentése, az élelmezésbiztonság, a körforgásos gazdaság és a közegészségügy terén. Ezért a vízgazdálkodás rezilienciáját az összes többi vonatkozó uniós politikába be kell építeni;

22. ki kell dolgozni a természetalapú innovatív megoldásokat ötvöző integrált vízgazdálkodási stratégiákat, és azokat helyi és regionális szinten végre kell hajtani;

Tiszta, biztonságos és megfizethető energia

23. a hatékony, gazdaságilag fenntartható, tiszta és méltányos helyi energetikai átállás kulcsfontosságú a stratégiai függőségek csökkentéséhez, valamint a környezetvédelmi célok és a versenyképesség ötvözéséhez;

24. az egyre összetettebb geopolitikai helyzetben döntő fontosságú a kisléptékű energiatermelés, valamint a decentralizált és megújulóenergia-rendszerek előmozdítása;

25. az EU teljes mértékben integrált és összekapcsolt piacával és egy jól működő irányítási rendszerrel rendelkező európai energiaunió kiteljesítése alapvető fontosságú lesz az EU energiabiztonságának fokozása és annak elkerülése érdekében, hogy az energiaárak az uniós ipar számára jelentős korlátot, a polgárok számára pedig terhet jelentsenek;

26. a helyi és regionális önkormányzatok kulcsfontosságú szerepet töltenek be a fenntartható és társadalmilag igazságos energetikai átállás megvalósítása, a helyi vállalkozások versenyképességének biztosítása és az energiaszegénység elleni küzdelem szempontjából. Az energiahatékonyság és a helyi energiatermelés növelése érdekében azonban megfelelő finanszírozásra kell támaszkodniuk, beleértve a helyi és regionális önkormányzatoknak szánt közvetlen forrásokat is;

Egészségügy

27. az egészséges népesség, valamint az erős, egyetemesen hozzáférhető és innovatív egészségügyi ágazat az EU társadalmi rezilienciájának fontos tényezői, és az EU stratégiai autonómiájának központi pillérei;

28. az európai egészségügyi unió kiépítése és végrehajtása során az EU-nak – a tagállamokkal, régiókkal, városokkal és vidéki térségekkel együtt – foglalkoznia kell az olyan kihívásokkal, mint az egészségügyi munkaerő létszámának csökkenése, a kritikus fontosságú gyógyszerek ellátásával kapcsolatos problémák, az egészségügyi infrastruktúra kibertámadásokkal szembeni nagyfokú sebezhetősége, a tartós egészségügyi egyenlőtlenségek, valamint a krónikus betegségek és a mentális egészségügyi problémák növekvő száma instabilitás és válságok idején;

Mezőgazdaság

29. az erős közös agrárpolitika (KAP) elengedhetetlen lesz az EU rezilienciájának, fenntarthatóságának, versenyképességének, élelmiszer-önrendelkezésének és élelmezésbiztonságának fokozásához, valamint mezőgazdasági termelőinek védelméhez, és a közpénzeket a környezeti szempontból fenntartható gazdálkodási gyakorlatok felé kell irányítania;

30. a vidékfejlesztésnek szintén a KAP központi elemét kell képeznie, hogy kiváló közszolgáltatásokkal és infrastruktúrával támogassa az életteli vidéki térségeket és kezelje a demográfiai és gazdasági kihívásokat;

31. a régióknak kiemelkedő szerepet kell játszaniuk a jövőbeli stratégiai tervek irányításában annak érdekében, hogy figyelembe lehessen venni a sajátos területi és ágazati jellemzőket, és hogy a KAP a helyi feltételekhez igazított fenntartható élelmiszer-termelés támogatására, a generációs megújulásra és az agrár-élelmiszeripari ágazat stratégiai eszközként való fenntartására összpontosítson;

Biztonság

32. az európaiak és az EU folyamatosan változó és többdimenziós fenyegetésekkel néznek szembe, az e kihívásokra adott válaszoknak pedig közös és kollektív felelősséggé kell válniuk, amint azt a Niinistö-jelentés is kiemeli. Többet kell tennünk Európa felkészültségének és védelmi képességeinek biztosítása érdekében. Az RB Ukrajna városainak és régióinak nyújtott töretlen támogatása, amelyet a Városok és Régiók Európai Szövetsége Ukrajna Újjáépítéséért keretében fejez ki, szintén befektetés az uniós városok és régiók rezilienciájába, mivel lehetőséget nyújt az ukrán partnerek tapasztalataiból való tanulásra;

33. a válsághelyzetekre való felkészülés – legyen szó geopolitikai feszültségekről vagy természeti katasztrófákról – alapvető fontosságú, és a helyi és regionális szempontoknak teljes mértékben tükröződniük kell az uniós szakpolitikákban, hogy azok helyi szinten hatékonyak legyenek. Alapvető fontosságú a városok és régiók aktív részvétele, konkrétan a védelmi ipar megerősítésében, a nyilvános terek és a kritikus infrastruktúrák megvédésében, valamint a reziliencia és a kiberbiztonság egy, a társadalom egészére kiterjedő megközelítés révén történő kiépítésében;

III. ***#Közelség***

Az RB rámutat, hogy

34. a helyi és regionális önkormányzatok egyedülálló helyzetben vannak ahhoz, hogy kielégítsék a polgárok változó igényeit. A helyi önkormányzatok kapacitásának megerősítése elengedhetetlen a kohézió fenntartásához, a befogadó közösségek kialakulásának elősegítéséhez és a polgárok közintézményekbe vetett bizalmának növeléséhez;

Demográfiai változások

35. a népesség elöregedésével járó demográfiai változások és az olyan problémák, mint a képzett munkaerő elvándorlása, a földterületek művelésének felhagyása és azok elsivatagosodása, a növekvő függőségi ráta, egyes régiók fejlődési csapdába esése és a népesség általános csökkenése súlyos egyenlőtlenségeket okoznak a területek és a közösségek között, ami aláássa a kohéziót. A kohéziós politika továbbra is központi szerepet játszik a demográfiai változások kezelésében és enyhítésében, valamint a lehetőségteremtésben a kevésbé fejlett és a hátrányos helyzetű régiók lakossága számára. A kohéziós politikán belül a demográfiai kihívásokra való összpontosításnak magában kell foglalnia a családbarát politikák és a nemzedékek közötti méltányosság előmozdítását, valamint a fogyó régiók számára intelligens és fenntartható pályák kialakítását. Annak érdekében, hogy az emberek számára megkönnyítsék azt, hogy régiójukban vagy városukban maradhassanak, illetve visszatérhessenek oda, jó környezetet kell teremteni a munkahelyteremtésre képes vállalkozások számára, valamint magas színvonalú közszolgáltatásokat és infrastruktúrát kell biztosítani;

Helyi demokrácia

36. meg kell erősíteni a helyi és regionális önkormányzatok azon képességét, hogy kezeljék a demokráciát fenyegető rendszerszintű fenyegetéseket;

37. az intézmények és a polgárok közötti szakadék áthidalása, valamint az alapvető jogok és a jogállamiság védelme olyan kulcsfontosságú kérdések, amelyekkel a kormányzás valamennyi szintjén foglalkozni kell;

38. ugyanilyen fontos a polgári részvétel, különösen a fiatalok részvételének előmozdítása, biztosítva, hogy minden generáció véleményt nyilváníthasson a döntéshozatali folyamatokban. Ez elengedhetetlen az igazságos, átlátható és elszámoltatható irányítási rendszer kiépítéséhez;

39. tagjainak, valamint hálózatainak és kezdeményezéseinek – például az uniós ügyekkel foglalkozó helyi önkormányzati képviselők hálózatának, a fiatal választott politikusoknak szóló programnak vagy a Régiók és Városok Európai Hetének – köszönhetően az RB egyedülálló eszközökkel rendelkezik ahhoz, hogy közelebb hozza Európát a polgárokhoz, hozzájárulásukat pedig uniós szintre továbbítsa;

40. a helyi demokrácia védelme továbbra is elengedhetetlen mind az EU határain belül, mind a bővítési országokban, valamint a déli és keleti szomszédság országaiban;

Nemek közötti egyenlőség

41. a következő uniós nemi esélyegyenlőségi stratégiához való hozzájárulás, valamint a nők jogaira vonatkozó uniós ütemtervnek a helyszínen kézzelfogható eredményekké való átültetése a 2025-2030-as időszakban az RB egyik átfogó prioritása lesz; az RB stratégiai partnerként aktívan támogatja a helyi és regionális önkormányzatokat az egyenlő munkáért egyenlő bérezés, a gazdasági szerepvállalás, a minőségi egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés, a hozzáférhető gyermekgondozás, a munka és a magánélet közötti egyensúly és az egyenlő foglalkoztatási lehetőségek elérése érdekében. Az RB támogatja emellett a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését valamennyi uniós szakpolitikában – a tervezéstől a végrehajtásig –, szorosan együttműködve valamennyi kormányzati szinttel; ez magában foglalja az interszekcionalitás iránti elkötelezettséget, különösen a marginalizált és kiszolgáltatott csoportokhoz tartozó nők, köztük az LMBTIQ+ emberek bevonását; az RB hangsúlyozza a nők politikai életben való részvételének növelésének fontosságát, és egyenlő képviseletüket sürgeti az uniós intézmények összetételében és vezetői pozícióiban; felszólítja a politikai intézményeket, hogy fogadjanak el a nemekre érzékeny magatartási kódexeket, és érvényesítsenek zaklatás elleni biztosítékokat; ez elengedhetetlen a helyi demokrácia védelméhez és annak biztosításához, hogy az egyenlőség ne csak elv, hanem megélt valóság legyen Európa-szerte;

Ifjúság

42. a jelenlegi uniós ifjúsági stratégia – amelynek középpontjában az aktív részvétel, valamint a fiatalok tanulási és munkavállalási lehetőségeinek javítása áll, és amely a fiatalok gazdasági és társadalmi fejlődését szolgálja – nagyobb láthatóságot érdemel, és nagyobb hangsúlyt kell fektetni annak végrehajtására. Az ifjúsági stratégia együtt jár az oktatás mint a készségek uniójának kulcsfontosságú eleme számára nyújtott megerősített uniós támogatással. A készségek uniója elengedhetetlen ahhoz, hogy a jövő nemzedékei minőségi munkahelyekhez és lakhatáshoz férhessenek hozzá;

Az RB az elkövetkező öt évre való tekintettel:

43. kiemeli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok – politikai legitimitásuk, alkotmányos szerepük, tudásuk és beruházási hatásköreik miatt, valamint a kohézió, a reziliencia és a közelség iránti elkötelezettségük révén – kulcsfontosságú szerepet töltenek be a fent említett kihívások és szakpolitikai célkitűzések kezelésében;

44. meg van győződve arról, hogy a városokat és a régiókat nemcsak e folyamat érdekelt feleinek kell tekinteni, hanem aktív résztvevőknek abban, hogy az Európai Uniót – tekintettel annak bővítésére – egy ambiciózus reformterv keretében felkészítsük a jövőre;

45. egyértelművé teszi, hogy a régióknak „az EU munkájának középpontjába" helyezésére vonatkozó uniós cél hatékony elérésének az az egyetlen módja, ha a helyi és regionális önkormányzatokat bevonjuk az EU jövőjének, valamint az aktív szubszidiaritás, a partnerség és a többszintű kormányzás elvén alapuló szakpolitikai folyamatának kialakításába.

Brüsszel, 2025. május 15.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke
TÜTTŐ Kata